

Skötselplan för Födekullas naturreservat

Länsstyrelsen
Östergötland

- Meddelande: Skötselplanen gäller utan tidsbegränsning. En översyn bör göras senast inom 10 år för att bedöma behovet av revidering. Skötselplanen har upprättats av Länsstyrelsen 2025. Planförfattare har varit Staffan Carlsson.
- Referens: Länsstyrelsen Östergötland, Naturskyddsenheten, Skötselplan för Födekullas naturreservat.
- Kontakt: Enheten för skötsel av skyddad natur, Länsstyrelsen Östergötland
- Webbplats: www.lansstyrelsen.se/ostergotland
- Fotografier: Staffan Carlsson. Omslaget visar en gles tallskog med gott om blockighet.
- Kartmaterial: © Lantmäteriet
- © Länsstyrelsen Östergötland

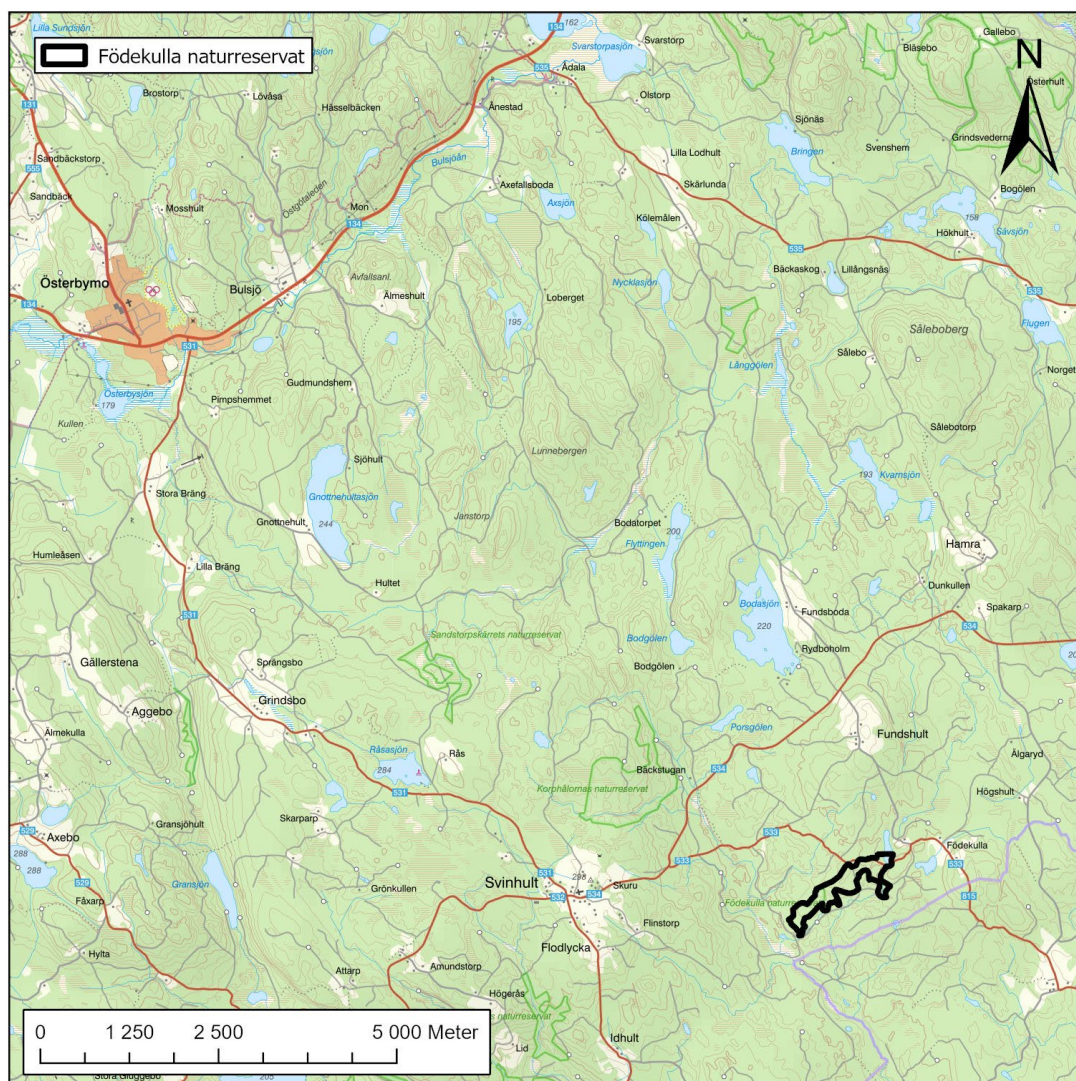
Innehåll

SKÖTSELPLAN FÖR FÖDEKULLAS NATURRESERVAT	1
Allmän beskrivning.....	4
Administrativa data om naturreservatet	4
Syfte, föreskrifter och skäl för beslut.....	5
Beskrivning av reservatet.....	5
Översiktlig beskrivning.....	5
Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning.....	6
Kulturarhistoriska lämningar	8
Områdets bevarandevärden	9
Natura 2000.....	14
Källuppgifter	15
Plandel.....	16
Syfte med naturreservatet.....	16
Disposition och skötsel	16
Skötselområden	18
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	31
Jakt.....	32
Utmärkning av reservatets gräns.....	32
Tillsyn.....	32
Dokumentation och uppföljning	32
Inventeringar	32
Uppföljning	32
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	33

Allmän beskrivning

Administrativa data om naturreservatet

Reservatets namn	Födekullas naturreservat
NVR-id	2001722
Beslutsdatum	2025-12-03
Län	Östergötland
Kommun	Ydre
Areal	Total areal: 41,7 hektar Land: 40,7 hektar Vatten: 1,0 hektar Produktiv skog: 36,3 hektar
Natura 2000-naturtyper	9010 * Taiga 16,6 hektar *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete 9080 * Lövsumpskog 0,2 hektar
Prioriterade bevarandevärden	
Naturtyper:	Gammal tallskog, ädellövskog, lövsumpskog
Arter/grupper:	Kryptogamflora
Strukturer/funktioner:	Flerskiktade hållmarkstallskogar med gott om hänglavar, lövskogsdungar och gran- och lövsumpskogar. Död ved.
Friluftsliv:	I dagsläget finns det inga friluftslivsanordningar.
Fastigheter	Skuru 1:1 (Bolagsägd)
Förvaltare	Länsstyrelsen Östergötland
Lägesbeskrivning	Drygt 3 km öst om Svinhult
Vägbeskrivning	Från Svinhult, tag väg 534 österut och sväng mot Grönsved efter 1,5km. Efter 1,3km sväng höger. Parkeringen ligger på vänster sida efter ytterligare 1,3 km.

Figur 1. Översiktskarta. Ett par kilometer öst om Svinhult i Ydres kommun ligger Födekulla naturreservat. Området är på drygt 40 hektar och ligger vid länsgränsen mellan Östergötland och Kalmar.

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut

Syfte, föreskrifter och skäl för beslut ingår i beslutet om naturreservatet. Syftet finns även nedan i skötselplanens Plandel.

Beskrivning av reservatet

Översiktlig beskrivning

Födekullas naturreservat ligger öster om Svinhult i Ydre kommun.

Naturreservatet är avlångt, knappt två kilometer, och karaktäriseras främst av

gammal tallskog (taiga). Naturreservatet omfattar förutom områden med gammal, orörd barrskog med naturskogskaraktär, en gammal slåtterängsrest som idag domineras av lövträd och sumpskogar med både barr och löv. Området är småkuperat och i sänkor rinner vatten på sina ställen. Det är här sumpskogarna finns, i mitten av reservatet med en barrsumpskog och vid den gamla slåtterängen. Där rinner vattnet som kommer från Långgölen ut i ett svämplan på den gamla ängen.

Naturreservatet ligger i värdenätverk för både gran, tall och triviallöv. Födekulla ligger i samma värdetrakt för gran och tall som de närliggande naturreservaten Korphälorna, Susehålsravinen, Silverån och lite längre bort Skrivaremomossen, Trangölamyren och Brokabäckens naturreservat.

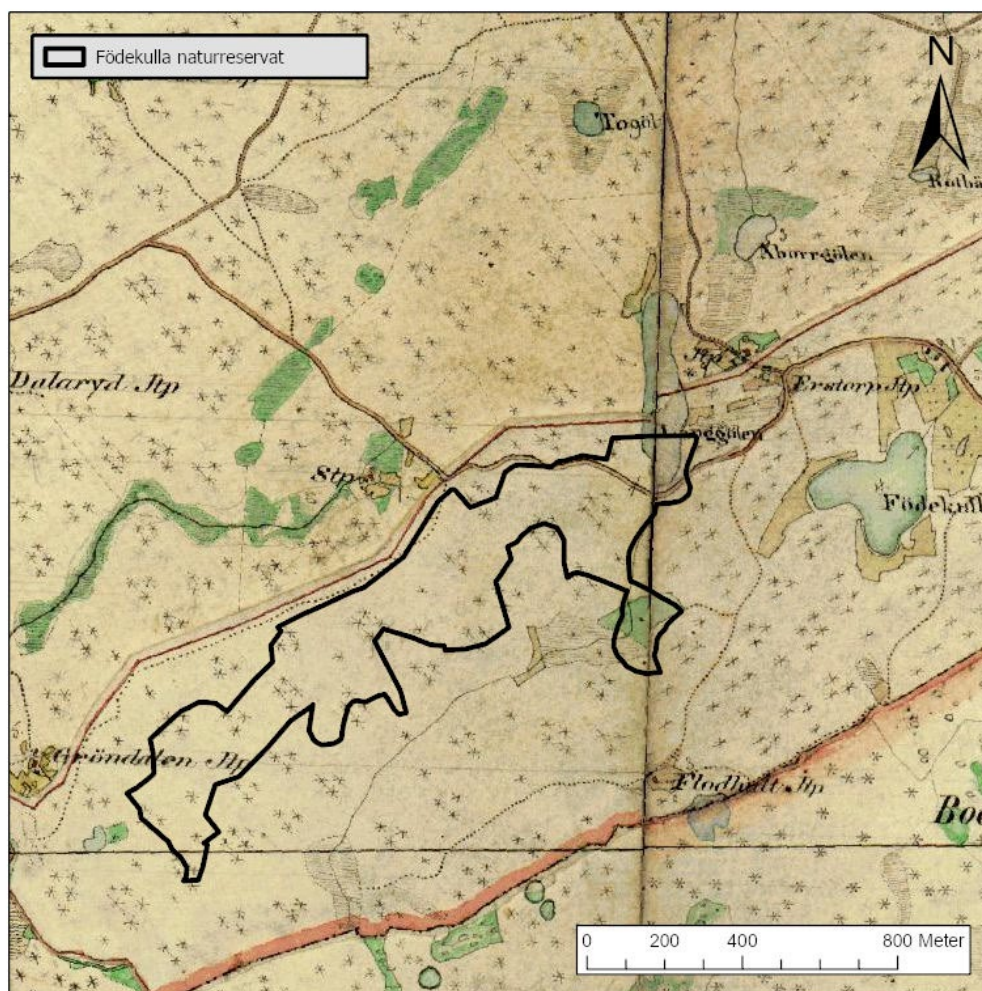
Långgölen hade för 20 år sedan population av flodkräfta men den är tyvärr troligtvis utkonkurrerad av signalkräftan numera.

Berggrunden i Födekulla naturreservat består av småländsk röd granit. Berggrunden går i dagen som hållmarker på flera håll i naturreservatet. Området är måttligt kuperat, från de mellersta delarna och norrut är berggrunden synlig på många platser. Jordarten består av blockig morän. Små områden med torv finns också. Florans sammansättning i området tyder på att det finns inslag av kalk i marken.

Historisk och nuvarande vatten- och markanvändning

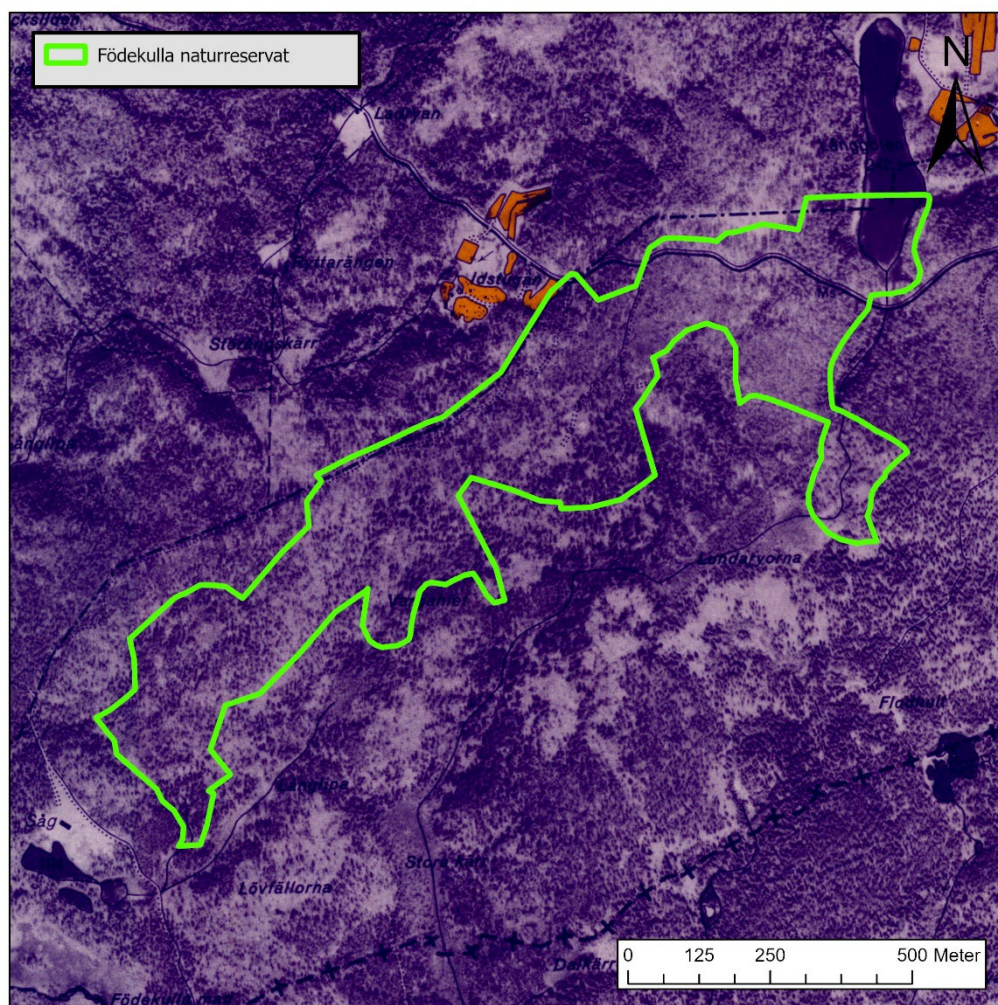
Historiskt har området varit bevuxen med barrskog länge. På häradskartan är det området som är avsätts som naturreservat betecknat som barrskog i sin helhet. Ett mindre område med slåtteräng fanns dock i sydöstligaste delen av reservatet samt en åkerlapp vid sidan av det (figur 2). Födekulla by, som ligger strax öster om Långgölen, har gamla anor som jordbruksby. Norr om Födekulla fanns några åkrar kring soldattorpet Idstugan. Även en bit söder ut vid jordtorpet Flodhult fanns det enstaka åkrar.

Namnet Svinhult (Suinaehult) nämns på 1300-talet, men bygden anses inte vara särdeles gammal. Till Svinhult hörde bland annat Födekulla som angavs ha $\frac{1}{4}$ mantal (Tham, W. 1854-1855).

Figur 2. Häradsekonomska kartan från cirka år 1868–77. I stort sett hela reservatsytan har varit barrträdsbevuxen sedan slutet på 1800-talet. Förutom en liten yta med slätteräng i öst. Gröna områden är slätterängar, gula är åkrar och vita är utmark. Ringar är marker dominerade av lövträd och stjärnor är dominerade av barrträd.

Den ekonomiska kartan (figur 3) visar att åkrarna norr om Födekulla finns kvar och har ökat något i utbredning. I övrigt är det fortsatt skog på hela reservatsytan. Något öppet ser det fortfarande ut att vara vid Lundaryorna (den gamla slätterängen och tallmossen) samt vid Flodhult.

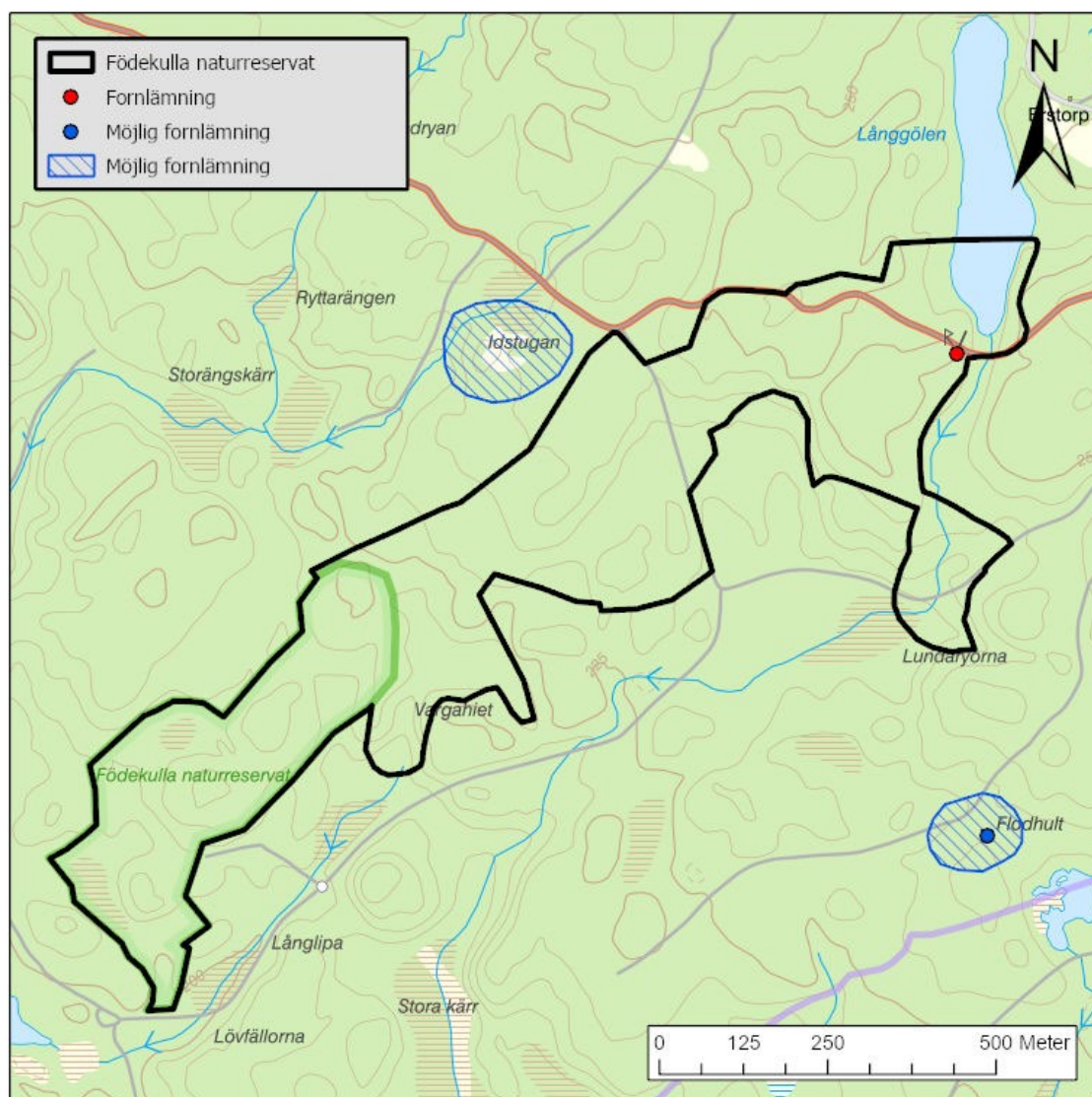

Figur 3. Den ekonomiska kartan från slutet av 1940-talet som har ett flygfotografi i bakgrunden.

Kulturhistoriska lämningar

I området runt Födekulla finns några registrerade kulturhistoriska lämningar i form av torpbebyggelserna Flodhult i söder och Idstugan i norr. Dessa ligger dock utanför själva reservatsgränsen. Det finns dock en milstolpe precis innanför reservatsgränsen i öst.

I övrigt finns inga kulturhistoriska lämningar registrerade men området är inte fullständigt inventerat avseende detta. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska skydd och hänsyn till dessa tillgodoses samt anmälan till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen göras. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Figur 4. Karta över de forn- och kulturlämningar som finns registrerade i och runt omkring Födekullas naturreservat.

Områdets bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

I naturreservatet dominerar hållmarkstallskog med renlavklädda hållar. Skogen är flerskiktad med både yngre och riktigt gamla träd. Söderut ökar andelen gran och enstaka lövträd förekommer också.

Brandpåverkan spelar en viktig roll i reservatets barrskogsmiljöer. Tillsammans med interndynamiken (och till viss mån olika skötselåtgärder så som veteranisering och skapande av död ved) skapar brand glesa och ljusa

skogsbestånd med tunt humustäcke. Detta ger gynnsamma förhållanden för många insekter och inte minst tallföryngringen. Därför är det viktigt att naturvårdsbränna sådana skogar eller utföra brandefterliknande åtgärder.

I delar där det inte brunnit på länge, naturligt eller antropogent får ofta granen ett större utrymme och kan på sikt utveckla höga naturvärden kopplad till gran. Granvärden finns på flertalet platser i reservatet vilket tyder på detta. Utmed den västra kanten av reservatet finns en sänka med gransumpskog där det växer flera hotade arter av mossor bland annat vedtrappmossa.

I skogen finns en del död ved i form av torrakor och lågor. Flera andra hotade och mindre vanliga arter till exempel garnlav, talltagel och nästlav växer spridda på många platser inom reservatet.

Ett något större parti med lövskog finns i den östra delen av reservatet. Här finns också en mindre lövsumpskog längs den bäck som kommer från Långgölen. Tyvärr är den dock torr ganska ofta.

Förutsättningarna är goda för ryggradslösa djur inom naturreservatet då tillgången på bland annat död ved är förhållandevis god. Både stående torrakor, liggande torr och fuktig ved finns inom reservatet vilket gynnar många olika vedlevande arter.

Fågel och vilt inom reservatet är karakteristiskt för barrskogslandskapet.

Figur 5. I lövlunden finns det träd med ganska gott om lunglav.

Tabell 1. Naturvårdsintressanta arter i reservatet.

SVENSKT NAMN	VETENSKAPLIGT NAMN	KAT.	LIVSMILJÖKRAV
LAVAR			
Aspgelélav	<i>Collema subnigrescens</i>	VU	Stammar av asp, skog, bergbranter, svämlövskogar. Luftfukt tidvis hög.
Dvärgbägarlav	<i>Cladonia parasitica</i>	NT	Tallskogar, kontinuitet av död tallved
Dvärgtufs	<i>Scytinium teretiusculum</i>	S	Lövskog, barr- och lövblandskog, hagmark, lövängar. Bark av lövträd, hög luftfuktighet.
Gammelgranslav	<i>Lecanactis abietina</i>	S	Sumpgranskog, Bark av gran, ek, bok m.fl, hög

			luftfuktighet.
Garnlav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	NT	Barrskog med hög luftfuktighet.
Glansfläck	<i>Diurthonia spadicea</i>	S	Alkärr, barr- och lövblandskog. Basen av lövträd skuggigt, hög luftfuktighet.
Grynig filtlav	<i>Peltigera collina</i>	NT	Fuktighetskrävande på gamla mossiga stammar av lövträd.
Gulvit blekspik	<i>Sclerophora pallida</i>	VU	Grova ädellövträd i öppna hagmarker, lövängar, parker och i alléer.
Kattfotslav	<i>Felipes leucopellaeus</i>	S	Hög luftfukt, granar i sumpskog
Kolflarnlav	<i>Carbonicola anthracophila</i>	NT	Brandberoende, nästan uteslutande på kolad hård kärnved av tall. Fynd på riktigt gamla tallar
Kornig nållav	<i>Chaenotheca chlorella</i>	S	Hög och jämn luftfukt på ved/bark av lövträd
Kortskaftad ärgspik	<i>Microcalicium ahlneri</i>	NT	Brunrötad tallved, öppet med hög luftfukt.
Liten blekspik	<i>Sclerophora peronella</i>	VU	Lövträdsbark/ved. Hög luftfukt. T.ex. fläktbjörkstubbar och sena successioner i lövbrännor.
Lunglav	<i>Lobaria pulmonaria</i>	NT	Lövträd, halvöppna växtplatser med hög och jämn luftfuktighet.
Lönnlav	<i>Bacidia rubella</i>	S	Bark av lövträd, ofta över mossor. Ädellöv i öppen miljö.
Nästlav	<i>Bryoria furcellata</i>	S	Tallskogar, tallmossor, fattigkärr, bergbranter. Bark av tall och ibland gran, ofta på grenar och kvistar.
Skinnlav	<i>Leptogium saturninum</i>	S	Bark av asp (+ andra lövträd), lodytor och kalkhaltig sten. Barr- och lövblandskog, bergbranter och berghällar.
Skuggblåslav	<i>Hypogymnia vittata</i>	S	Bergbranter och berghällar, nordvända lodytor, skuggigt, hög luftfuktighet.
Sotlav	<i>Acolium inquinans</i>	S	Grov bark av gamla barr- och lövträd, halvöppet till öppet.
Vedskivlav	<i>Hertelidea botryosa</i>	NT	Torra exponerade lågor av tall, gran och ek.
MOSSOR			
Blåmossa	<i>Leucobryum glaucum</i>	S	Sumpiga underlag med tunt hummuslager
Dunmossa	<i>Trichocolea tomentella</i>	S	Mineralrika källor/ytligt och rörligt markvatten
Flagellkvastmossa	<i>Dicranum flagellare</i>	S	Murken barrved, torra till fuktiga lågor
Vedtrappmossa	<i>Crossocalyx hellerianus</i>	NT	Murken ved, grannaturskog.

Vågig sidenmossa	<i>Plagiothecium undulatum</i>	S	På jord och klippor i frisk eller fuktig skogsmark
SVAMPAR			
Barkticka	<i>Rigidoporus corticola</i>	S	Grova lågor/högstubbar av lövträd, halvöppet.
Motaggsvamp	<i>Sarcodon squamosus</i>	NT	Mykorrhiza med gammal tall.
Rödgul trumpetsvamp	<i>Craterellus lutescens</i>	S	Mykorrhiza med tall, fuktigt örtrik barrskog
Tallticka	<i>Porodaedalea pini</i>	NT	Riktigt gamla tallar i olika skogstyper
Vedticka	<i>Fuscoporia viticola</i>	S	Tall/granlångor. Äldre barrskog.
KÄRLVÄXTER			
Missne	<i>Calla palustris</i>	S	Myrkanter, klibbalkärr, vattendrag
Myskmadra	<i>Galium odoratum</i>	S	Kalkhaltiga mulljordar, lundar, örtrika blandskogar.
Spindelört	<i>Thesium alpinum</i>	NT	Framförallt i magra, näringsfattiga naturbetesmarker. Även vägkanter och grustag.
Svart trolldruva	<i>Actaea spicata</i>	S	Örtrika lövskogar, rikare granskogar med steniga raviner och bäckar
Underviol	<i>Viola mirabilis</i>	S	Frisk/fuktig näringsrik/kalkhaltig mulljord. Ädellöv, lövängar, lundar, örtrika kalkbarrskogar.
Vårärt	<i>Lathyrus vernus</i>	S	Kalkgynnad, mulljordar. Lundartad vegetation
INSEKTER			
Mindre mörghorre	<i>Tomicus minor</i>	S	Tallved
FÅGLAR			
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	N2k	Luckiga barrskogar, mosaik med sumpskogar, myrmarker och andra små våtmarker.

KATEGORI	FÖRKLARING
S	Signalart för skog

NT	Rödlistad som nära hotad
VU	Rödlistad som sårbar
EN	Rödlistad som starkt hotad
N2k	Ingår i art- och habitat- eller fågeldirektivet

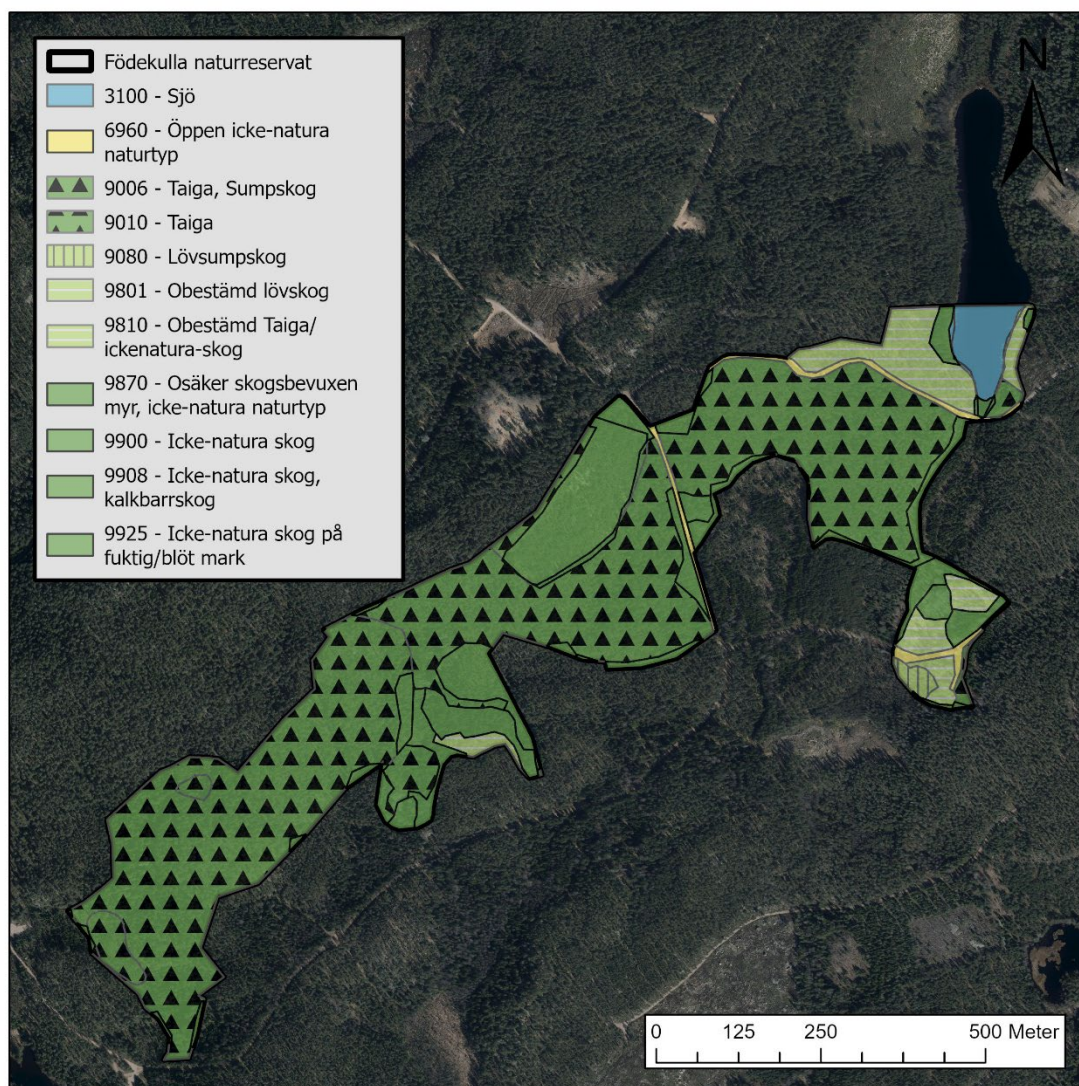
Natura 2000

Området ingår inte i Natura 2000. Naturtyper avgränsas ändå för alla naturreservat som en del i Sveriges återskott till EU-kommissionen.

I området finns följande naturtyper och/eller arter som kräver särskilt skydd inom Europeiska unionen enligt Natura 2000:

Naturtyp	Areal, hektar
Taiga (9006, 9010)	16,6 ha
Lövsumpskog (9080)	0,2 ha
Tjäder	-

Bevarandemål för naturtyperna anges under respektive skötselområde. Naturtyperna är skrivbordsgranskade och kan skilja sig något från verkligheten.

Figur 6. Karta över naturtyper enligt Natura 2000.

Källuppgifter

Lantmäteriet Historiska kartor

SGU Berggrundsdatabasen och jordartsdatabasen

SLU Artdatabanken, Webbtjänsten Artportalen

Riksantikvarieämbetet, Kulturmiljöregistret, Forsök

Plandel

Syfte med naturreservatet

Syftet med Födekullas naturreservat är att bevara biologisk mångfald och bevara samt återskapa värdefulla naturmiljöer. Områdets äldre barrnaturskogar samt ädellövmiljöer med ingående ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras och genom naturvårdsinriktad skötsel ges förutsättningar till en ökad biologisk mångfald. Områdets yngre bestånd av likartad barrskog ska genom naturvårdsinriktad skötsel få en ökad mångfald av arter och strukturer. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald och naturmiljöer tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att naturreservatet undantas från skogsbruk och andra skadliga åtgärder och utvecklas genom naturliga processer i kombination med naturvårdande skötselåtgärder. Åtgärder för att gynna biologiskt värdefulla trädindivider och åtgärder för att gynna biologisk mångfald i planterade skogsbestånd genom röjning, eller avdödning av barr och lövträd kan bli aktuella. Åtgärder för att skapa död ved och luckighet samt gynna tall och tallföryngring kan bli aktuella, inklusive naturvårdsbränning/brandefterliknande åtgärder. Omvälvande störningar i form av bland annat insektsangrepp kan leda till att hela eller delar av skogen under perioder har en annan karaktär. Detta är en del av skogens utveckling. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Disposition och skötsel

Naturreservatet ska skötas med syftet att bevara och stärka områdets särpräglade natur med dess flora och fauna. De skötselåtgärder som beskrivs i denna skötselplan handlar i huvudsak om mindre skogsskötselåtgärder (utöver eventuella naturvårdsbränningar) som syftar till att stärka och utveckla de skogliga naturvärdena. Behovet av skötselåtgärder i områdets vattenmiljöer bedöms som litet.

Ingen ved bör föras ut ur reservatet vid åtgärder utan lämnas som död ved. Om åtgärder leder till stora mängder ris och virke bör dessa läggas i högar och kan även flyttas inom reservatet för att uppnå naturtypens bevarandemål.

Om fornlämningar och kulturhistoriska lämningar finns eller upptäcks i reservatet ska de skötas på ett sådant sätt att lämningen bevaras. I den händelse okända forn- eller kulturlämningar påträffas ska detta anmälas till Enheten för kulturmiljö vid Länsstyrelsen. Fornlämningar skyddas av kulturmiljölagen.

Skulle invasiva eller andra, för reservatet, främmande arter bli ett problem sett utifrån naturreservatets syfte kan detta hanteras och bekämpas på lämpligt sätt utifrån rådande kunskapsläge och erfarenheter.

Begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av färskt angripna granar samt rotkapning och barkning av

vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet, men fällda färskt angripna träd kan i undantagsfall transporteras ut om områdets prioriterade bevarandevärden påtagligt hotas.

Småskaliga riktade åtgärder för hotade arter kan bli aktuella i delar av området, såsom småskalig markstörning, holkar, sandbäddar för pollinerare eller hävd.

Naturvårdsbränning/brandefterliknande åtgärder kan komma att genomföras inom naturreservatet.

Naturvårdande skötsel i form av friställning, veteranisering, röjning och skapa död ved kan bli aktuellt i delar av området.

Åtgärder för att återställa områdets hydrologi kan bli aktuella om diken eller annan påverkan på hydrologin påträffas i reservatet.

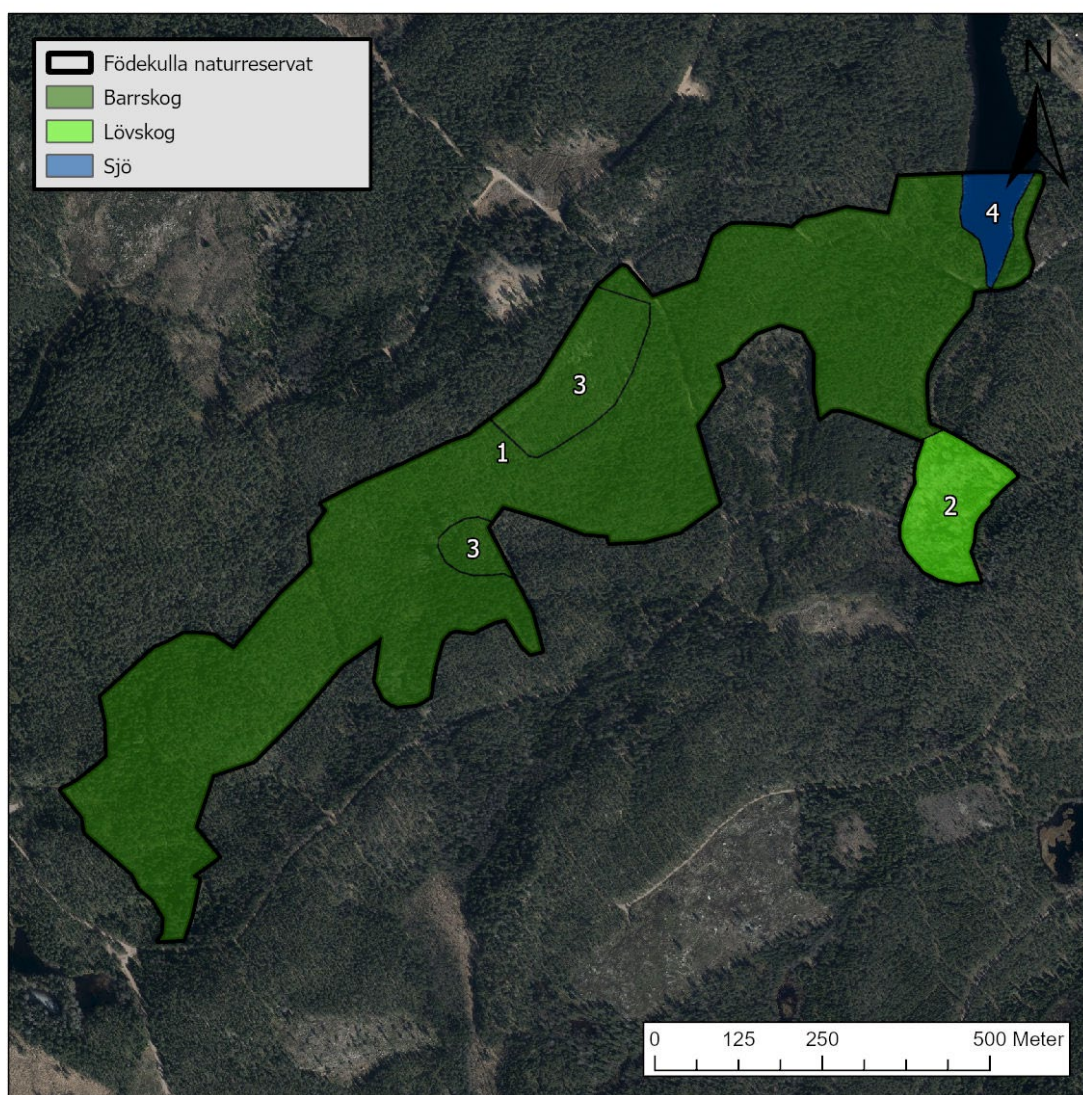
Befintliga vägar, ledningar, anläggningar och anordningar som berörs av naturreservatet får underhållas så att de motsvarar ursprunglig funktion/standard. Träd som faller från naturreservatet över vägområde eller annans mark får kapas och läggas inom naturreservatsområdet. Träd som riskerar att falla från naturreservatet får efter avstämning med förvaltaren fällas och placeras inom naturreservatet.

Se vidare under respektive skötselområde.

Skötselområden

Reservatet är indelat i 5 skötselområden;

1. Tallskogar
2. Lövskog
3. Ungskogar
4. Långgölen
5. Anordningar för friluftslivet

Figur 7. Karta över reservatets skötselområden.

Skötselområde 1, Tall- och barrblandskogar

Areal: 34,7 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Tagia 9010 – 27,9 hektar

Målnaturtyp: Taiga 9010 – 35,42 hektar

Figur 8. I vissa delar finns det måttligt med död ved bland gamla tallar. Stående torrakor som liggande lågor.

Beskrivning

I stort så dominerar tall- och barrblandskogen i reservatet och det är här det största skötselområdet finns. Här finns allt från ljusa tallhällmarker till mörka fuktiga gransumpskogar. I vissa kantzoner finns det små ytor utvecklingsmark. Det finns ordentligt gammal skog med både gran och pansarbarkstallar som är

långt äldre än 150 år. Skogen är flerskiktad i stora delar. Det finns måttligt med död ved i stora delar av skogen. Vissa barkborreträd finns i de mer grantäta delarna men inga större utbrott. Längre nordost blir det dock lite fattigare med volym död ved. Delar av skötselområden är blockigt och kuperat. Garnlav och taltickor växer lite utspritt i stora delar av området.

I några djupare svackor och dalar är tar sig vattnet fram och bildar fuktiga och blöta områden. Här växer det mer gran och löv, till exempel asp och klibbal. Här finns det finns måttligt med död ved. Här finns därför en mängd rödlistade arter som är knutna till död ved med kontinuerligt hög luftfuktighet så som vedtrappmossa, västlig hakmossa och grön sköldmossa.

I vissa utkanter av skötselområdet finns det skyddszoner som liknar skötselområde 3, ungsogar. Dessa sköts dock tillsammans med resten av detta skötselområde.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bibehålla samt utveckla de naturvärden som finns knutna till urskogsartad gammal tallblandnaturskog, tallhällmarksskog och barrsumpskog. Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor. Solexponerade tallar återfinns på höjderna och gamla grova granar i branter och sumpområden. Alla arter som är knutna till gamla träd, främst tall och gran, och död ved fortlever och ökar i sin utbredning eller populationsstorlek. Detta gäller särskilt inom grupperna lavar, svampar, mossor och insekter. Mängden gamla träd och grov död ved i olika grad av beskuggning, fuktighet och nedbrytning förekommer rikligt.

Figur 9. Våldigt blockigt på sina ställen.

Skötselåtgärder

- Vid behov, hålla efter gran och annan igenväxning som tränger senvuxna tallar på höjderna.
 - Inga senvuxna granar får röjas bort.
 - Återfinnes gamla trängda senvuxna lövträd kan dessa också hjälpas.
- Gynna gamla lövträd och tallar.
 - Spara vissa efterträdare vid behov.
- Naturvårdsbränningar bör utföras på lämpliga platser efter framtagna bränningsplan.
 - Framst i de talldominerade områdena.
- Hydrologisk återställning.
 - I sumpskogsdelarna kan det vara fördelaktigt att hålla kvar vattnet om möjligt.
 - Även vissa sumpområden kan ha dolda diken.
- Skapa död ved eller skada levande träd
 - Solbelyst tallved saknas generellt så på höjderna är det bra att skapa död ved.
 - I de fuktiga sumpskogarna/våtområdena behövs mer död ved i och i anslutning till fukten.

- Skapa genom ringbarkning eller fällning. Viss död ved fälls med fördel innan en bränning.
 - Veteranisering eller annan skada kan också göras. Kanske i samband med andra brandefterliknande åtgärder (där det inte går att bränna).
- Utveckla brynmiljöer
 - Gärna i de skyddszoner (ungskog) som tagits med.

Skötselområde 2, Lövskogen**Areal:** 2,36 hektar**Naturtyp enligt Natura 2000:** Lövsumpskog 9080 – 0,2 hektar**Målnaturtyp:** Lövsumpskog 9080 – 1,0 hektar, Nordlig ädellövskog 9020 – 1,36 hektar

Figur 10. En del av lövlunden i sydöst.

Beskrivning

Skötselområdet består av en halvöppen lövlund med översilningsmark samt en lövsumpskog. I stort sett den norra halvan av skötselområdet har varit slätteräng (figur 2). Längre ner i söder efter vägen övergår det mer mot blandskog med barrinslag för att sedan övergå i den skvatramtallmosse som ligger utanför reservatet. Gran har dock letat sig in här och var. I norr kommer diket från Långgölen och bildar sedan en slags översilningsmark vid lövträden för att sedan i sumpskogen övergå till mer av en bäck. Trädskiktet består av alm, lönn, asp, ask och hasselbuskage. Enstaka granar letar sig in längre söderut. Det öppna området i norr håller på att växa igen av unga lövträderskott. Något blockigt men det finns inte mycket död ved. Almen verkar ha klarat sig bra här än så länge. Mot sumpskogen blir det mer igenväxt av sly och här finns även lite mer död ved.

Relativt artrikt område med bland annat grön sköldmossa, vätteros, hasselticka, lunglav, aspgelélav, gulvit blekspik med mera.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska bevara samt utveckla de naturvärden som finns. Skogen har en varierad åldersstruktur med stort inslag av gamla träd, döda träd samt lågor samtidigt som gläntan i norr hålls öppen. Alla arter som är knutna till gamla lövträd, död ved de fuktiga lövsumpskogarna och lövlunden fortlever och ökar i sin utbredning eller populationsstorlek. Detta gäller särskilt inom grupperna lavar, svampar, mossor och insekter. Mängden gamla träd och grov död ved i olika grad av beskuggning, fuktighet och nedbrytning förekommer rikligt. Fuktigheten i området bevaras.

Figur 11. Längre ner från lunden övergår det i en lövsumpskog. Torkar tyvärr upp på sommaren.

Skötselåtgärder

- Röjning av igenväxningsvegetation.
 - Igenväxningsgranar röjs bort och hålls efter.
 - Håll gläntan öppen.

- Gynna gamla lövträd och gamla granar (främst söder om vägen)
 - Spara efterträdare vid behov.
- Skapa död ved
 - Gärna i de skuggiga och/eller fuktiga delarna.
 - Lägg gärna död ved så det stoppar upp vattnets väg för att behålla fukten så gott det går.
- Hydrologiska åtgärder
 - Undersök om det går att hålla kvar vattnet i sumpskogen. Till exempel genom att plugga diket vid vägen.
 - Även vid gläntan samt lövskogen bör hydrologiska åtgärder ses över.

Skötselområde 3, Ungskog

Areal: 3,5 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: -

Målnaturtyp: Taiga 9010 – 3,5 hektar

Figur 12. Några områden i reservatet är ungskog. På sikt kan dessa brännas för att bilda många tallar med tidiga brandljud.

Beskrivning

Skötselområdet består av ungskogar, gallrade barrskogar, nästan uteslutande av tall.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Skötselområdet ska utveckla de naturvärden som finns i närliggande skog samt utvecklas mot en varierad tallskog. Arter som är knutna till gamla tallskogar ökar i sin utbredning eller populationsstorlek.

Figur 13. En av de delar som består av ung gallrad tall.

Skötselåtgärder

- Skapa död ved
 - Ringbarka
 - Fälla tallar i solexponerade lägen
 - Fälla tallar innan naturvårdsbränning, gärna 1-3 år innan.
- Naturvårdsbränning bör utföras på lämpliga platser efter framtagna bränningsplan.
 - En tidig naturvårdsbränning i tallplanteringen kan innebära ett stort antal tallar med brandljud.
- Bränningsefterliknande åtgärder till exempel:
 - Gläntor kan skapas genom fällning och ringbarkning av tall
 - Initialt kan det vara bra att göra i tallplanteringen för att skapa variation.
 - Veteranisering av medelålders tall
- Utveckla brynsmiljöer

Skötselområde 4, Långgölen

Areal: 1,0 hektar

Naturtyp enligt Natura 2000: Sjö 3100 – 1,0 hektar

Målnaturtyp: Sjö 3100 – 1,0 hektar

Figur 14. Sjön Långgölen. På andra sidan syns den skyddszon som lämnats vid tidigare avverkning och som också är med i reservatet.

Beskrivning

I kanten mot skogen växer det missne. För ett tjugotal år sedan fanns även flodkräfta men den är tyvärr ej återfunnen i nutid. Sjön mynnar sedan ut i diket som går under vägen och fortsätter ner till skötselområde 2. Själva diket ligger dock utanför reservatet.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Sjön har gynnsam bevarandestatus och skötselområdet hyser naturtypens typiska arter.

Skötselåtgärder

- Inga under skötselplanperioden.

Skötselområde 5, Anordningar för friluftslivet (parkering, skyltar, vandringsled etc.)

Beskrivning

I dagsläget finns det få anordningar för besökare. De enda anordningarna är parkeringen samt den informationstavla som finns där. Eventuellt kan en vandringsled/rundslinga anläggas som sträcker sig från parkeringen genom reservatet och sedan tillbaka på vägarna.

Bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Informationen i området är lättillgänglig och bidrar till och förhöjer upplevelsen av besöket. Informationen bidrar till att syftet med områdesskyddet uppnås. Områdets friluftslivsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad.

Skötselåtgärder:

Underhåll av reservatsområdets gräns och friluftsanordningar.

Eventuellt anläggande av friluftsanordningar som leder och rastbord.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Tabell 2. Underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i reservatet som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att förvaltaren måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Prioritet är indelat i 1 till 3, utifrån hur viktigt det är att genomföra för att nå bevarandemålen.

Skötselåtgärd	Skötselområde	När	Prioritet
Frihuggning av gamla träd. Buskar röjs vid behov	1, 2, (3)	Vid behov	1
Veteranisering av yngre och medelålders träd eller skapande av död ved och gläntor	2	2025-2030 och sedan vid behov	1
Naturvårdsbränning och/eller brandefterliknande åtgärder	1, 2, 3	Vid behov	1
Utveckla brynmiljöer	1, 2, 3	Vid behov	2
Åtgärder för att skapa död ved	1, 2, 3	2022-2026 utvärdera sedan vart 5:e år	2
Röjning av ung gran och annan igenväxningsvegetation	1, 2, 3	Vid behov	2
Hydrologisk utredning och åtgärder	Hela reservatet	Vid behov	3
Sätta upp holkar i reservatet, till exempel mulmholkar eller fågelholkar	Hela reservatet	Vid behov	3
Anlägga sandbäddar för att gynna insekter eller markstörning	Hela reservatet	Vid behov	3
Åtgärder riktade mot att motverka invasiva arter	Hela reservatet	Vid behov	3
Vandringsleder, friluftslivsanordningar och parkering, underhåll av befintliga anordningar	Hela reservatet	Vid behov	3
Behovsutredning av ytterligare tillgänglighetsanpassade friluftsanordningar, samt eventuellt anläggande av dessa	Hela reservatet	2025-2030	3

Jakt

Jakt är tillåten inom hela reservatet. Vid jakt får jakthund användas. Inom restriktivt område (Beslutskartan, bilaga 1) får bara älg, rådjur, hare och räv jagas.

Utmärkning av reservatets gräns

Utmärkning av reservatsgränsen har utförts av naturvårdsförvaltaren enligt Naturvårdsverkets anvisningar och underhålls vid behov.

Tillsyn

Länsstyrelsen är ansvarig för tillsyn av reservatet.

Dokumentation och uppföljning

Uppföljning av skyddade områden är nödvändigt för att effektivisera och förbättra naturvårdsarbetet i skyddade områden. Uppföljning i skyddade områden ska alltid vara kopplad till syftet med det skyddade området. Uppföljningen ska ligga till grund för revidering av skötselplanen.

Inventeringar

Följande inventeringar är prioriterade att utföra i reservatet. Kryptogamfloran i reservatet är relativt rik, framför allt hänglavar. För att få ett bättre underlag inför naturvårdsbränningar för att inte bränna upp garnlavar. Vedlevande insekter både efter veteranisering och skapande av död ved men även efter naturvårdsbränning är intressant. En fågelinventering kan vara bra att göra för att till exempel få information om eventuella skogshöns som finns i reservatet.

Tabell 3. Inventeringar som med fördel kan göras i reservatet.

Inventeringar	Skötselområde	Prioritet
Kryptogamer	Samtliga	1
Vedlevande insekter	1, 2, 3	1
Fågelinventering	Samtliga	2

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen ska ske enligt en för länet beslutad uppföljningsplan som anger målindikatorer, tröskelvärden och metodik kopplade till bevarandemålen för olika naturtyper och arter. Uppföljningsplanen ska hållas uppdaterad av Länsstyrelsen. Uppföljningsplanen ska ha sin utgångspunkt i den regionala uppföljningsplanen för Östergötland och genomförs enligt gällande nationella riktlinjer.

Dokumentation av skötselåtgärder

Alla skötselåtgärder som utförs inom naturreservatet ska dokumenteras skriftligt. Mer omfattande åtgärder ska även fotodokumenteras. I dokumentationen ska framgå vilka åtgärder som genomförts och när de genomfördes, samt vem som utförde åtgärden. Strukturella beståndsförändringar efter storskaliga störningar ska alltid följas upp.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Alla i planen redovisade åtgärder bekostas av offentliga medel. Även andra finansiärer, exempelvis fonder eller stiftelser, kan bli aktuella. Dessa medel ska i så fall administreras av Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen
Östergötland

www.lansstyrelsen.se